

Tartalom

Előszó – a kutatás menete	9
Magyarország munkaerő vonzása (Illés Sándor)	13
1. Munkaerő-vándorlás – egy a sok (mobilitási forma) közül	13
2. Globális kontextus.....	14
2.1. Magasan képzettek és specialisták áramlása	14
2.2. Ideiglenes migráció és cirkuláció	16
3. Európai (integrációs) kontextus	17
3.1. Európai folyamatok távolból	17
3.2. Európai folyamatok közlelről	19
3.3. Kelet-közép-európai jelenségek	21
4. Magyar migrációs környezet	22
4.1. Kivándorlás	22
4.2. Bevándorlás	23
4.3. Határ menti ingázás és belső vándorlás	24
5. Célkitűzés	25
Irodalomjegyzék	26
Munkaerőszűrés a minőségért: korlátozott vonzóképeség és változó jogszabályok (Gellérné Lukács Éva)	29
Bevezetés	29
1. Jogszabályi változások	30
1.1. Törvényi szint	30
1.2. Végrehajtó Korm. rendeletek	31
1.3. A külföldiek foglalkoztatásának alappillére: a 8/1999. (XI. 10.) SZCSM rendelet ..	33
2. Részkövetkeztetések a jogi elemzés alapján	43
2.1. Jogszabályi szintű eredmények	43
2.2. A határon túli magyarok munkavállalásának kérdése	45
3. Az interjúkból következő tapasztalatok	47
3.1. A jelen	47
3.2. A jövő – vonzóvá tehető-e Magyarország?	53
4. Értékelés – javaslatok. Egyszerűsítés és korszerűsítés?	55
4.1. Általános megfontolások	55
4.2. Konkrét javaslatok	59
Irodalomjegyzék	64
A tanulói migráció és a munkapiac (Langerné Rédei Mária)	67
1. A tanulási célú migráció statisztikai értelmezése	67
2. Tanulási célú mobilitás a világban	68
2.1. Főbb trendek a világban	68
2.1.1. Országok és esetek	72
2.1.2. Küldő-fogadó országok és esetek	79
2.2. A fejlettebb mobilabb?	82
3. Magyarország szerepe a tanulási migrációban	85
3.1. A múlt	85
3.2. Hazai diákok külföldön	87
3.3. Külföldi diákok Magyarországon	92
4. Előnyök és hátrányok	103

5. Szakértői interjúk összefoglalója	107
6. Összefoglalás.....	112
7. Ajánlások.....	115
Irodalomjegyzék.....	116
Melléklet.....	120
A turizmus mint a bevándorlás előszobája (Michalkó Gábor)	129
1. Bevezetés.....	129
2. A turizmusorientált mobilitás sajátosságai.....	130
3. Turizmus és munkaerő-áramlás	134
3.1. A mobilitásban résztvevők foglalkoztatásának fontosabb területei	134
3.2. Turizmusipar és foglalkoztatás Magyarországon.....	136
3.3. Hivatásturisták a globalizálódó magyar gazdaságban.....	139
3.4. Turizmus és informális foglalkoztatás	140
3.5. A külföldiek mint önfoglalkoztató munkáltatók	142
4. Külföldiek az ingatlanpiacon	144
5. Rokonok és etnikumok az utazások fókuszában.....	149
6. Turizmus és munkaerő-áramlás szakértői szemmel.....	152
6.1. A magyarországi turizmusipar makro folyamatai.....	152
6.2. Magyarország helye a nemzetközi mobilitási folyamatokban	152
6.3. A Magyarországra irányuló nemzetközi munkaerő-áramlás sajátosságai	153
6.4. A munkaerő-áramlás befolyásolásának módok.....	153
6.5. A külföldiek vagy a külföldről visszatérők alkalmazásának kritériumai.....	154
6.6. A munkaerő-utánpótlás területei és a külföldiek foglalkoztatása	155
6.7. A külföldiek foglalkoztatásának hazai környezete és volumene	156
6.8. A külföldi foglalkoztatottak becsült arány.....	156
7. Összegzés – ajánlások – javaslatok.....	156
Irodalomjegyzék.....	159
Demográfiai változások – gazdasági aktivitás – nemzetközi migráció	
(Habicsek László).....	163
1. Bevezető.....	163
2. A népesség létszámának és korösszetételének alakulása	164
3. A demográfiai változások hatása a gazdasági aktivitásra	169
4. Az iskolázottsági szerkezet alakulása	172
5. Iskolázottság és gazdasági aktivitás	174
6. Modellszámítások az iskolai végzettségi szerkezet változásának aktivitásra gyakorolt hatásaira.....	176
6.1. A 2001. évi iskolai végzettség szerinti aktivitási ráták kihatása (1. modell)	177
6.2. A 2001. évi iskolai végzettség és terület szerinti aktivitási ráták kihatása (2. modell).....	179
7. Pesszimista forgatókönyv az iskolázottsági expanzió aktivitási hatásaira: inkongruencia és kivándorlási nyomás	181
8. Konklúziók.....	183
Irodalomjegyzék.....	184

Új típusú migráns rétegek Magyarország munkaerőpiacán? (Illés Sándor – Gellérné Lukács Éva – Langerné Rédei Mária – Michalkó Gábor – Hablicsek László)	185
1. Magyarországra irányuló munkaerő-vándorlás.....	185
1.1. Trendek.....	185
1.2. Szakértői vélemények	187
1.3. Részösszefoglalás és ajánlások	189
2. A Magyarországra irányuló diákmigráció.....	191
2.1. A tanulási célú migráció trendjei a világban	191
2.2. Magyarország szerepe a tanulási migrációban.....	192
2.3. Külföldi diákok Magyarországon.....	192
2.4. A Kárpát-medencei hallgatói mobilitás jövője.....	193
2.5. A tanulói migráció előnyei és hátrányai a fogadó országok aspektusából.....	194
2.6. Szakértői vélemények	194
2.7. Részösszefoglalás ajánlásokkal.....	195
3. A Magyarországra irányuló turizmus és a nemzetközi vándorlás kapcsolata.....	196
3.1. Turizmus és munkaerő-áramlás	196
3.2. Turizmus, informális foglalkoztatás, munkavállalási célú belépés.....	196
3.3. Külföldi ingatlanvásárlók.....	197
3.4. Turizmus és munkaerő-áramlás szakértői szemmel.....	198
3.5. Részösszegzés hipotézisekkel és ajánlásokkal.....	199
4. Előreszámítások	200
4.1. Európai kontextus.....	200
4.2. Előreszámítások – modellszámítások – hatásvizsgálatok	202
4.3. Demográfia és gazdaság.....	203
4.4. Iskolázottsági és területi egyenlőtlenségek	204
4.5. Pesszimista forgatókönyvek és a migráció.....	205
4.6. Egy nem lehetetlen jövőkép töredéke	205
5. Ajánlások és javaslatok az alkalmazott kutatás tükrében.....	206
6. A kutatási eredmények, az ajánlások és a konkrét javaslatok felhasználási területei	209
Irodalomjegyzék.....	210